

РОЗШИРЕНЕ ЗАСІДАННЯ КОЛЕГІЇ ДЕРЖАВНОЇ АРХІВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

25 лютого 2015 р. у конференц-залі Міністерства юстиції України розпочалося розширене засідання Укрдержархіву. За традицією учасникам засідання було представлено новопризначених керівників архівних установ: директорів Центрального державного архіву громадських об'єднань України О. В. Бажан, Центрального державного історичного архіву України, м. Київ О. В. Музичук, державних архівів Одеської області В. В. Левчука, Херсонської області В. Д. Бордюжана, Сумської області Ю. О. Олійника.

З доповіддю “Про підсумки роботи державних архівних установ і спеціальних установ СФД у 2014 р. та їх завдання на 2015 р.” виступив перший заступник Голови Державної архівної служби України І. М. Кісіль.

В обговоренні доповіді взяли участь: директор Державного архіву Рівненської області М. І. Григорук, директор Державного архіву Волинської області В. М. Гика, директор Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України О. В. Чижова, директор Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства О. Я. Гаранін, директор Державного архіву Донецької області Н. Д. Буценко, директор Державного архіву Луганської області К. М. Безгинська, Голова Українського інституту національної пам'яті В. М. В'ятрович, заступник директора Державного департаменту страхового фонду документації О. Ю. Сурков, директор Державного архіву Закарпатської області М. Д. Місюк, директор Державного архіву Одеської області В. В. Левчук.

Наступна частина роботи колегіального органу Укрдержархіву була присвячена відзначенню переможців минулорічних конкурсів. Зокрема, премію імені Василя Веретенникова у галузі архівознавства, археографії і документознавства (у номінації “документознавство”) присуджено завідувачу відділу документознавства Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства С. Г. Кулешову за підготовку навчального посібника “Загальне документознавство”; у номінації “археографія, архівна евристика” – заступнику директора Центрального державного науково-технічного архіву України М. А. Балишеву, начальнику відділу використання інформації документів Центрального державного науково-технічного архіву Украї-

Під час відкриття розширеного засідання колегії Укрдержархіву.
У центрі – Голова Державної архівної служби України Т. І. Баранова, праворуч – перший заступник Голови І. М. Кісіль, ліворуч – заступник Голови І. В. Бондарчук.

Учасники розширеного засідання колегії
Державної архівної служби України.

ни А. О. Алексеєнко, провідному спеціалісту відділу використання інформації документів Центрального державного науково-технічного архіву України О. Є. Дождьовій за підготовку довідника “Картографічні матеріали у складі проектної документації ЦДНТА України”.

Дипломами за кращу науково-інформаційну роботу відзначено директора Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України О. В. Кульчий, заступника директора – головного зберігача фондів Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України Т. М. Малярчук, завідувача сектору просвітньої та виставкової роботи Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України Ю. В. Бентю за підготовку видання “Документальна скарбниця Шевченківських лауреатів”.

Відзначено переможців Всеукраїнського огляду-конкурсу стану умов і охорони праці в архівних установах.

У номінації “Кращі умови праці в Державному архіві в Автономній Республіці Крим, державних архівах областей, міст Києва та Севастополя” диплом II ступеня присуджено Державному архіву Закарпатської області (директор Державного архіву Закарпатської області М. Д. Місюк), диплом II ступеня – Державному архіву Київської області (директор Державного архіву Київської області С. А. Каменєва), диплом III ступеня – Державному архіву Чернігівської області (директор Державного архіву Чернігівської області Р. Б. Воробей).

У номінації “Кращі умови праці в архівних відділах районних державних адміністрацій та архівних відділах міських рад” дипломи I ступеня присуджено Архівному відділу виконавчого комітету Бориспільської міської ради Київської області, II ступеня – архівному відділу Драбівської районної державної адміністрації Черкаської області.

Переможцем конкурсу “Автор року” – 2014, оголошеного редколегією науково-практичного журналу “Архіви України”, визнано кандидата педагогічних наук, доцента, старшого наукового співробітника відділу технологічного забезпечення архівної справи Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства К. Т. Селіверстову за статтю “Науково-методичне забезпечення експертизи цінності документів”.

Учасники засідання заслухали також доповідь начальника фінансово-економічного управління Укрдержархіву В. А. Стадник “Про стан використання бюджетних коштів Державною архівною службою, центральними державними архівними установами та спеціальними установами СФД у 2014 році”.

Семінар на тему “Здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції” провів заступник директора департаменту – начальник відділу реформування антикорупційної політики Міністерства юстиції України А. М. Яйчук.

26 лютого тривала робота колегії Укрдержархіву. У конференц-залі комплексу споруд центральних державних архівних установ відбулися семінари на теми “Питання впровадження Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання”, “Впровадження результатів наукових досліджень у практику роботи архівних установ України”, які провели заступник директора департаменту – начальник відділу нормативно-методичного забезпечення діловодства Укрдержархіву О. В. Денисенко, заступник директора Центрального державного електронного архіву України Ю. С. Ковтанюк та заступник директора Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства Н. М. Христова.

Учасники засідання взяли участь у презентації нового видання – путівника “Документы по истории и культуре евреев в региональных архивах Украины” за редакцією Ю. Й. Меламеда.

**ДОПОВІДЬ
ПЕРШОГО ЗАСТУПНИКА ГОЛОВИ
ДЕРЖАВНОЇ АРХІВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
І. М. КІСЛЯ**

Шановні члени колегії та учасники засідання!

Сьогодні ми зібралися тут, щоб підбити підсумки нашої роботи у 2014 р. та затвердити пріоритети та плани роботи на 2015 р.

Минулий, 2014 рік був важким, як для нашої країни, так і для архівної галузі. Фінансово-економічна криза та військові дії на Півдні та Сході країни не обійшли стороною й архівну галузь, про що свідчить недовиконання більшості загальних планових показників щодо зміцнення матеріально-технічної бази архівів, їх охоронної та пожежної безпеки.

Більше того, невизначеною залишається доля фондів державних архівів Донецької і Луганської областей, архівних установ, що перебувають у зоні проведення АТО, під час проведення бойових дій деякі архівні будівлі зазнають пошкоджень.

Незважаючи ні на що, у 2014 році архівісти України забезпечили збереження, поповнення та використання документів Національного архівного фонду – частини історико-культурної спадщини Українського народу.

На кінець 2014 р. до мережі архівних, наукових та спеціальних установ галузі входило 2 379 інституцій: 12 центральних державних архівних установ, 2 науково-дослідних інститути, 8 спеціальних установ СФД, 13 галузевих державних архівів, 24 державних архівів областей, 1 державний архів м. Києва, 466 архівних відділів райдержадміністрацій, 138 архівних відділів міських рад, 1715 трудових архівів.

Упродовж 2014 р. відбулися зміни у низовій ланці архівних установ. Усупереч Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, змінено організаційно-правовий статус 6 архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад Дніпропетровської (4), Черкаської (1) і Полтавської (1) областей шляхом перетворення їх на сектори та позбавлення права юридичної особи.

У Миколаївській області відбулося злиття архівного відділу Миколаївської міської ради з архівом з особового складу Миколаївської міської ради.

Водночас у 2014 році відновлено втрачений у минулі роки статус відділу 10 архівним секторам райдержадміністрацій Полтавської (7) та Черкаської (3) областей. Відновлено архівний відділ без статусу юридичної особи в Красноармійській райдержадміністрації Донецької області.

З доповіддю “Про підсумки роботи державних архівних установ і установ страхового фонду документації у 2014 р. та їх завдання на 2015 р.” виступає перший заступник Голови Укрдержархіву І. М. Кісіль.

Вельми показовою у цьому випадку є ситуація зі зміною організаційно-правової форми архівного відділу Зміївської райдержадміністрації Харківської області. У травні 2014 р. його було перетворено в архівний сектор, але вже у вересні 2014 року розпорядженням голови Зміївської райдержадміністрації архівному сектору відновлено статус архівного відділу.

Ще однією проблемою залишається організація єдиної системи – трудових архівів.

На кінець 2014 р. в Україні функціонувало 1715 трудових архівів, переважну більшість із них (72,6%) складають архіви, створені при сільських та селищних радах. Статус юридичної особи мають лише 314 трудових архівів, що складає 18% від їх загальної кількості.

Упродовж 2014 року створено 38 трудових архівів: знову ж таки 25 при сільських та селищних радах, а решта – при міських радах та районних радах. З них статус юридичної особи мають лише 12 установ.

Протягом 2014 року ліквідовано 13 трудових архівів.

Кількість штатних одиниць у трудових архівах у минулому році збільшилася на 200 і становить 1 150 штатних одиниць.

Станом на 01.01.2015 площа архівосховищ, які займають трудові архіви, становить 42 600,3 кв. м.

Трудові архіви зберігають понад 94,4 тис. одиниць тимчасового зберігання та 5,7 млн. од. зб. з особового складу. Загальна кількість

документів, що зберігають трудові архіви, порівняно з минулим роком збільшилась майже на 500 тис. одиниць зберігання.

У 2014 році трудовими архівами виконано 311 тис. запитів з соціально-правових питань.

В Україні працює 28 приватних архівів, у яких зберігається понад 12 тис. фондів, до яких включено 544 тис. документів з кадрових питань (особового складу) та понад 10 млн. справ тимчасового строку зберігання.

Площа приватних архівів складає 13,6 тис. кв. м. У них працює 154 працівники.

Законодавча база

Упродовж 2014 року здійснювалися заходи із вдосконалення законодавчої бази діяльності архівних установ та установ системи СФД.

Розроблено 3 законопроекти, 3 проекти постанов і 3 проекти розпоряджень Кабінету Міністрів України, 1 проект Указу Президента України та 14 проектів наказів Міністерства юстиції з питань архівної справи, діловодства та страхового фонду документації. З них прийнято 2 постанови Кабінету Міністрів України та 12 наказів Міністерства юстиції.

Розроблено проекти Законів України “Про внесення змін до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, “Про внесення змін до Митного кодексу України” .

Продовжувалася робота над проектом Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про страховий фонд документації”.

Прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 30.10.2014 № 575 “Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері створення, формування, ведення та використання страхового фонду документації і визначається періодичність здійснення планових заходів державного контролю Державною архівною службою”.

Наказами Міністерства юстиції України затверджено:

- порядок роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання;
- порядок підготовки архівними установами документів Національного архівного фонду до експонування на виставках та в інших інформаційних заходах;
- перелік типових видів документів, що підлягають внесенню до Національного архівного фонду, які створюються у науково-технічній та виробничій діяльності підприємств, установ і організацій;
- типові положення про архівну установу сільської, селищної, міської ради для централізованого тимчасового зберігання архів-

- них документів, нагромаджених у процесі документування службових, трудових та інших правовідносин юридичних і фізичних осіб, що не належать до Національного архівного фонду;
- форми та опис галузевої програми створення страхового фонду документації.

Опрацьовано понад 40 проектів нормативно-правових актів, що надійшли від інших міністерств та відомств на погодження.

Надано 53 письмових роз'яснення щодо застосування законодавчих та інших нормативно-правових актів у сфері архівної справи і діловодства.

Проведено роботу щодо обліку, підтримання у контрольному стані міжнародних договорів. На веб-порталі Укрдержархіву у рубриці “Міжнародні контакти” розміщено Перелік міжнародних договорів міжвідомчого характеру, який налічує 24 діючих договори, 2 протоколи про спільні проекти та 1 меморандум про співробітництво.

Забезпечення збереженості документів

Забезпечення збереженості документів НАФ у 2014 р. залишалось одним із пріоритетів у діяльності архівних установ України.

Поліпшили умови зберігання архівних документів шляхом заміни або надання додаткових приміщень 32 архівні відділи райдержадміністрацій і міських рад. Проведено ремонт приміщень у 52 архівних відділах.

Додатково встановлено 3,1 тис. погонних метра стелажного обладнання.

У 2014 році архівними установами вжито заходів щодо посилення охоронного та протипожежного режимів, зокрема забезпечення позавідомчої охорони, встановлення та забезпечення роботи охоронної та пожежної сигналізацій, систем пожежогасіння та відеоспостереження.

- у 13 архівних установах встановлено та відремонтовано охоронну сигналізацію;
- у 9 архівних установах встановлено та відремонтовано пожежну сигналізацію;
- встановлено автоматичну систему пожежогасіння в архівному відділі Іллічівської міської ради;
- у 6 архівних установах встановлено системи кондиціонування та вентиляції повітря;
- у Державному архіві Волинської області та архівному відділі Бориспільської міської ради Київської області проведено ремонт наявних систем кондиціонування та вентиляції повітря.

У минулому році значну увагу приділено питанню обліку документів НАФ. Відповідно до заходів Програми здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів Національного архівного фонду на

2009–2019 роки, упродовж 2014 року проведено перевірку наявності понад 3 млн. од. зб., що на 8 % більше від запланованого.

У Державному архіві Львівської області з 2005 року триває комплекс робіт із суцільної перевірки наявності документів НАФ у фондах. У 2014 році перевірено 161861 од. зб. Від початку суцільної перевірки наявності документів (з 2005 року) перевірено 2871 фонд, 6472 описи, 1 870 058 од. зб., що складає близько 75 % од.зб. від загальної кількості документів НАФ, що зберігається в архіві. У результаті перевірки було знайдено 534 од. зб., що рахувались у розшуку, відсутні 1407 справ.

Упродовж року у ЦДАВО, ЦДІАК, ЦДКФФА, ЦДАМЛМ, державних архівах Вінницької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Кіровоградської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської, Чернівецької областей, Державному архіві м. Києва знайдено 182 справи, що перебували у розшуку.

З метою поліпшення фізичного стану всіх видів документів тривало виявлення та облік документів, що потребують ремонту і реставрації, проводилася дезінфекція, дезінсекція і знепилення справ.

Упродовж року відреставровано понад 239 тис. аркушів документів з паперовою основою, відремонтовано понад 1,1 млн. арк. документів., оправлено і підшито понад 88 тис. од. зб.

Найкращі показники з реставрації документів у ЦДІАЛ, державних архівах Харківської, Хмельницької областей. Лише ними в минулому році відреставровано майже 96 тис. арк., що склало 40 % від загальної кількості відреставрованих аркушів.

У Державному архіві Хмельницької області тривала робота із документами, постраждалими внаслідок пожежі. Впродовж року ідентифіковано 2504 ум. од. Здійснено реставрацію понад 7,1 тис. арк., ушкоджених пожежею та понад 3,4 тис. арк. з числа пошкоджених внаслідок незадовільного зберігання в колишньому Кам'янець-Подільському міському архіві. Від початку проведення реставраційно-відновлювальних робіт (з 2004 року) фахівцями-реставраторами ідентифіковано 27708 ум. од. зб. з числа ушкоджених у пожежі, що складає 72 % від їх загальної кількості.

Проведено консерваційно-профілактичне оброблення 1296 од. зб. страхового фонду документів НАФ, 3194 од.зб. кінодокументів, 16940 од.зб. фотодокументів, 2178 од. зб. фонодокументів, 236 од. зб. відео-документів.

Незважаючи на деякі позитивні зрушення, спрямовані на покращення умов зберігання документів НАФ, загострюється проблема зміцнення матеріально-технічної бази архівних установ, забезпечення їх придатними для зберігання приміщеннями.

Повністю вичерпано можливості для приймання документів на зберігання у восьми державних архівах: ЦДІАК, ЦДІАЛ, ЦДНТА, держ-

архівах Київської, Полтавської, Харківської, Чернівецької областей; галузевих державних архівах: Міністерства закордонних справ України, Гідрометслужби України. На 91–99 % заповнені сховища ще 17 державних архівних установ

Проблемою, яка потребує особливої уваги, є недостатнє фінансування архівів на послуги державної охорони.

Так, кількість постів охорони доведено до критичного мінімуму або введено посади сторожів до структури архівів. Крім того, оскільки вартість послуг державної охорони суттєво вища за послуги приватних охоронних фірм, державні архіви, за наявності коштів, усупереч постанові Кабінету Міністрів України від 10.08.1993 № 615 “Про заходи щодо вдосконалення охорони об’єктів державної та інших форм власності” змушені перейти на охорону приватними фірмами.

На кінець 2014 р. не забезпечено позавідомчою охороною 82 % будівель архівних установ, не оснащено охоронною сигналізацією 44 %, пожежною сигналізацією – 45 % .

Не вдалося вирішити у минулому році питання:

- переміщення фондів ЦДНТА, держархівів Харківської та Одеської областей з аварійних будівель, оскільки через позицію Міністерства оборони, не вдалося вирішити питання щодо виділення додаткових приміщень шляхом передачі їм приміщень військових містечок;
- виділення коштів на добудову нових споруд державних архівів Київської, Тернопільської областей, комплексу споруд центральних державних архівів України, облаштування будівлі “Закарпаткнига”;
- переміщення документів НАФ Державного архіву Чернігівської області із культових будівель у м. Ніжин;
- виділення Державному архіву Хмельницької області приміщення та додаткової штатної чисельності для розгортання роботи центру реставрації документів НАФ, які постраждали внаслідок пожежі 2003 року.

Невідкладного вирішення потребує питання збільшення обсягів страхового копіювання документів НАФ. Загальна кількість од.зб., на які створено страховий фонд архівними установами у 2014 році, є найнижчою за останні 10 років.

Відсутність в архівних установах ресурсів для оцифрування документів НАФ, спеціального обладнання для приймання та зберігання електронних документів спричинила неготовність архівних установ забезпечити їх довічне зберігання, а також перешкоджає наданню послуг в електронному вигляді.

Таким чином, стан матеріально-технічної бази архівних установ та фізичний стан значної кількості документів НАФ постійно погіршується.

ся, що спричинено недостатнім фінансуванням архівної сфери, – і сьогодні це є причиною, без перебільшення, екстремальних умов, у яких перебувають документи НАФ і відповідальні за них архівісти.

Формування Національного архівного фонду

У 2014 році вжито заходи щодо поповнення Національного архівного фонду документами, що всебічно відбивають усі аспекти життя суспільства. На постійне зберігання надійшло 407 тис. одиниць зберігання документів НАФ та 120 тис. од. зб. з особового складу від ліквідованих підприємств, установ і організацій.

Найкращі показники з приймання документів НАФ:

- управлінської документації – в ЦДАВО України, державних архівах Харківської, Запорізької, Хмельницької, Житомирської областей; архівних відділах райдержадміністрацій Харківської, Вінницької, Хмельницької областей; архівних відділах міських рад Донецької області;
- документів особового походження – в державних архівах Одеської і Волинської областей; архівних відділах райдержадміністрацій Волинської та Хмельницької областей;
- науково-технічної документації – в Державному архіві Одеської області;
- фотодокументів – в Державному архіві Одеської області, архівних відділах райдержадміністрацій Хмельницької області, архівних відділах міських рад Волинської області;
- фонодокументів – в Державному архіві Тернопільської області;
- відеодокументів – Державному архіві Херсонської області.

Таким чином, станом на 01.01.2015 обсяг Національного архівного фонду становить близько 80 млн. одиниць зберігання.

На кінець 2014 р. до списків-джерел формування НАФ включено понад 38 тис. підприємств, установ та організацій, з них майже 32 тис. є джерелами комплектування державних архівних установ та архівних відділів міських рад.

Архівні установи здійснювали контроль за станом діловодства та організації зберігання документів в архівних підрозділах установ – джерел формування НАФ, зокрема проведено понад 10 тис. перевірок роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів, 49 оглядів стану роботи з документами, організовано 892 семінари та курси з підвищення кваліфікації для працівників діловодних, архівних, експертних служб підприємств, установ, організацій.

Основну роботу у формуванні НАФ та відборі документів на архівне зберігання здійснюють експертно-перевірні комісії державних архівів, які розглянули та схвалили у минулому році описи справ постійного зберігання на 591 тис. одиниць зберігання та майже 14 тис. одиниць

обліку аудіовізуальних документів, погодили описи справ з кадрових питань на 375 тис. од. зб., що перевищує планові показники відповідно на 43%, 63% та 71%.

У 2014 році на договірних засадах державними архівами, архівними відділами, райдержадміністрацій та міських рад упорядковано 73164 од. зб. управлінських документів постійного зберігання підприємств, установ, організацій, 59264 од. зб. управлінських документів тимчасового зберігання, 51721 од. зб. документів з кадрових питань (особового складу), 1033 од. зб. науково-технічної документації, що складає 9% від загальної кількості упорядкованих усіх видів документів.

Покращилися показники з організації роботи експертних комісій підприємств, установ і організацій. За звітними даними описано 65% справ постійного зберігання та 82% справ з особового складу від загальної кількості документів, що зберігаються в архівних підрозділах фондоутворювачів.

Центральна експертно-перевірна комісія Укрдежархіву схвалила 2 типові інструкції з діловодства, розроблені центральними органами виконавчої влади для однорідних за характером діяльності установ, що належать до сфери їх управління, а також 2 галузеві переліки документів зі строками їх зберігання

З метою врегулювання питань організації діловодства Укрдежархівом в 2014 році підготовлено і подано на розгляд до Міністерства юстиції України проекти постанов Кабінету Міністрів України:

– Про затвердження Типової інструкції про порядок обліку, зберігання і використання документів та інших матеріальних носіїв інформації, які містять службову інформацію (*проект після погодження передано на розгляд до Кабінету Міністрів України*);

– Про затвердження Типової інструкції з діловодства за запитами на інформацію;

– Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 серпня 1995 р. № 672 “Про затвердження зразків і описів гербових печаток, малих гербових печаток, печаток без зображення Державного Герба України, бланків і табличок обласних, Київської та Севастопольської міських, районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій” в частині затвердження зразків бланків державних адміністрацій;

– Про внесення зміни до пункту 28 Типового регламенту місцевої державної адміністрації.

Окрім того, в Міністерстві юстиції знаходиться проект Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, підприємствах, установах і організаціях. Як видно з назви, нові Правила охоплюють питання

не лише роботи архівних підрозділів, а й організації діловодства. Їх впровадження сприятиме встановленню єдиних вимог щодо створення управлінських документів, організації роботи із службовими документами та порядку архівного зберігання документів в установах та організаціях усіх форм власності.

Водночас у сфері формування Національного архівного фонду залишається багато проблем.

Через недостатнє фінансове забезпечення архівні установи не мають сучасного обладнання для приймання електронних документів. Україна не вистачає спеціалістів з інформаційних технологій у державних архівах.

Брак вільних місць унеможливує своєчасний прийом на державне зберігання документів НАФ від фондоутворювачів. На сьогодні в архівних підрозділах підприємств, установ, організацій понад встановлені строки зберігається майже 2 млн. 109 тис. одиниць зберігання, що може спричинити їх втрату.

Однак, у супереч архівному законодавству, державні архівні установи та архівні відділи міських рад змушені зберігати документи, що не належать до Національного архівного фонду, зокрема виборчу документацію тимчасового строку зберігання та документи з кадрових питань (особового складу).

Укрдержархів неодноразово, у тому числі й в 2014 році, намагався на підставі пропозицій державних архівів України врегулювати питання щодо порядку передавання та подальшого зберігання виборчої документації тимчасового строку зберігання, зокрема виборчих бюлетенів, а також щодо зменшення строків їх зберігання до 1 року. Наші пропозиції не знаходять підтримки, і цю проблему ми не можемо розв'язати з 2001 року.

Незважаючи на створення мережі трудових архівів, їх кількість є недостатньою, що спричинює надходження документів з кадрових питань (особового складу) ліквідованих підприємств, установ, організацій до державних архівних установ та архівних відділів міських рад.

Окремо варто відзначити проблему з надходження на архівне зберігання документів тривалого строку зберігання підприємств та організацій, визнаних банкрутами.

Призначені господарським судом арбітражні керуючі, всупереч законодавству, не виконують свої зобов'язання щодо належного оформлення, упорядкування та зберігання документів банкрута протягом ліквідаційної процедури і передавання їх на архівне зберігання. У разі відмови архівних установ приймати документи в неупорядкованому стані, арбітражні керівники залишають документи нічийними. Як наслідок, громадяни не можуть отримати довідки соціально-правового характеру і звертаються до Укрдержархіву зі скаргами. Отже, постає

необхідність в удосконаленні чинного законодавства в частині встановлення відповідальності арбітражних керівників за передавання документів на архівне зберігання.

Слід також констатувати, що у результаті захоплення деяких установ та організацій упродовж 2014 року та військового конфлікту на Сході країни, знищено багато документів у діловодстві та архівних підрозділах, у тому числі Національного архівного фонду та соціально значущих документів. Наразі їх кількість невідома.

Взаємодія з громадськістю

Одним із завдань Програми діяльності Кабінету Міністрів України є формування нової системи влади на принципах відкритості і прозорості діяльності органів державної влади. Забезпечення відкритості роботи Державної архівної служби України, державних архівних установ та спеціальних установ СФД передбачає залучення громадськості до формування та реалізації державної політики в архівній сфері, у сфері діловодства та СФД, налагодження ефективної співпраці з представниками інститутів громадянського суспільства та доступності інформації про їхню роботу.

На спільних засіданнях упродовж 2014 року члени громадської та науково-експертної рад розглянули три законопроекти, один проєкт спільного наказу Мін'юсту та МЗС, два накази Мін'юсту та проєкт “Концептуальних засад розвитку архівної справи в Україні на найближчі роки”, організовано електронні консультації з громадськістю з обговорення проєктів нормативно-правових актів, розроблених Укрдержархівом.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року № 688 у грудні 2014 року у приміщенні Державної архівної служби відбулися установчі збори для формування нового складу громадської ради при Укрдержархіві на 2015–2016 роки.

Новий склад громадської ради при Укрдержархіві, затверджений наказом Укрдержархіву від 26 грудня 2014 року № 165, та протокол установчих зборів опубліковано на офіційному веб-порталі Укрдержархіву у рубриці “Громадянське суспільство і влада” у розділі “Громадська рада”. Головою громадської ради одногосно обрано Клепака Григорія Олексійовича.

Активну роботу Укрдержархіву з проведення публічних заходів за участі громадської ради при Державній архівній службі було відзначено Кабінетом Міністрів України.

НДІ мікрографії співпрацює з Громадською радою “Центр стратегічних досліджень та інноватики”, Голова центру М.Г. Сергієнко є членом НТР НДІ мікрографії.

До складу дорадчих органів 3 центральних та 18 обласних та м. Києва державних архівів введено представників інститутів громадянського суспільства.

Співпраця із ЗМІ

У 2014 році державні архівні установи підготували і провели 352 радіопередачі (на 12 % більше від плану), 310 телепередач (на 55 % більше від плану), на сторінках періодичної преси опубліковано 1355 документальних публікацій (на 19 % більше від плану). У тому числі центральними держархівними та держархівними областей підготовлено 243 радіопередачі, 287 телепередач, 451 публікацій у пресі.

Упродовж звітнього періоду керівництво Укрдержархіву взяло участь у прес-конференціях, брифінгах, відкриттях документальних виставок, радіо- та телепередачах тощо.

Традиційною вже стала участь керівництва у прямих телефонних лініях Кабінету Міністрів України.

Слід відзначити роботу ЦДАМЛМ із пошуку нових шляхів популяризації своїх фондів. Подальшого розвитку дістав проект ЦДАМЛМ “Мистецькі зустрічі в архіві-музеї”. З серпня 2014 року архівом також реалізується новий віртуальний проект “АРХІВажлива СПРАВА”, у рамках якого широке коло дослідників та шанувальників вітчизняної культури має можливість ознайомитися з унікальними документами, книжковими виданнями та музейними предметами, що зберігаються у ЦДАМЛМ.

Також варто відзначити роботу ЦДАГО, яким за ініціативи архіву з травня 2014 року започатковано публікацію (два рази на місяць) у рубриці “Історія” газети “Голос України” матеріалів та архівних документів з фондів архіву, підготовлених його працівниками.

Прикладом організації взаємодії зі ЗМІ та громадськістю у 2014 році є також робота держархівів Закарпатської, Київської та Одеської областей. Позитивним є осучаснення методів роботи з інформування громадськості про діяльність державних архівів, прикладом є започаткована ЦДАГО, ЦДАК та ЦДАМЛМ робота із супроводу власних сторінок архівів у соціальних мережах.

Державна архівна служба, Державний департамент СФД та державні архівні установи її системи забезпечують розміщення і постійне оновлення на власних офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет публічної інформації, що перебуває у їх володінні, забезпечуючи таким чином доступ до публічної інформації громадськості, надання представникам громадськості інформаційних та інших послуг, проведення електронних консультацій із громадськістю.

Офіційний веб-портал Укрдержархіву забезпечує реалізацію інформаційної політики Державної архівної служби, Державного депар-

таменту СФД та державних архівних установ, оперативно оприлюднює рішення керівництва Укрдержархіву щодо найважливіших питань функціонування та розвитку архівної сфери. Станом на кінець грудня 2014 року обсяг інформації на офіційному веб-порталі зменшився з 28 ГБ (2013 рік) до 19, у зв'язку з проведенням оптимізації структури порталу. Кількість відвідувачів на добу зменшилась із 3 тис. до 2,5 тис. Кількість відвідувань за рік у поточному році становить 814.406, що на 111.911 менше ніж минулого року. Цільовою аудиторією офіційного веб-порталу є громадяни України (61% усіх відвідувачів порталу) та інших країн світу (понад 120 країн світу).

Відповідно до моніторингу, проведеного Держкомтелерадіо щодо інформаційного наповнення офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади у другому півріччі 2014 року, Укрдержархів посідає п'яте місце серед 51 ЦОВВ.

Інформація, яка розміщується на офіційному веб-порталі, має захист від несанкціонованої модифікації.

Упродовж 2014 року покращилися технічні параметри та дизайн власних офіційних веб-сайтів ЦДАГО, ЦДАЗУ, ЦДКФФА, ЦДАМЛМ, держархівів Волинської, Кіровоградської, Львівської, Рівненської областей та м. Києва.

У поточному році повністю змінено офіційний веб-сайт Держархіву Одеської області, який більше відповідає сучасному технологічному рівню.

Спеціальні установи страхового фонду документації України, зважаючи на специфіку діяльності, власних офіційних веб-сайтів не мають. Інформація про регіональні центри страхового фонду документації була представлена на веб-сайті Державного департаменту СФД.

Проте, незважаючи на те, що веб-сайти архівних установ перестають бути звичайною візитівкою установи і стають одним із важливих інструментів реалізації державної політики, залишається невирішеним питання КСЗІ у держархівах, що унеможлиблює опублікування оцифрованих архівних документів без належного захисту і перешкоджає нормальному функціонуванню їх власних офіційних веб-сайтів, зокрема інформаційному наповненню рубрик “Он-лайн виставки” і “Розсекречення архівних матеріалів”, інколи навіть публікацій в електронному форматі збірників документів та довідкових видань.

Інформатизація архівної галузі

У 2014 році не відбулося значних зрушень й у сфері інформатизації архівної галузі.

Зросла кількість комп'ютеризованих робочих місць з 983 до 1050 (7 %), з яких 69 % об'єднано у локальні мережі. Доступ до мережі Інтернет забезпечено з 62% комп'ютерів. На кінець на 2014 рік 30 ар-

хівних установ мали сервери та централізовані сховища для зберігання електронних інформаційних ресурсів (лише ЦДІАК, ЦДКФФА, Держархів Запорізької області), що створює умови для належного зберігання та використання електронних ресурсів (цифрових копій архівних документів, баз даних тощо), удосконалення та прискорення виробничих процесів. Актуальним залишається питання придбання ліцензійного програмного забезпечення.

Звертаємо увагу керівників архівних установ на проблему інформаційної безпеки: захисту офіційних веб-сайтів, внутрішніх ресурсів від загроз з Інтернету і контролю за доступом співробітників до ресурсів Інтернету. Упродовж 2014 року відбулось щонайменше три випадки компрометації сайтів державних архівів, що супроводжувалось несанкціонованою зміною веб-сторінок, втратою керування сайтом з боку архівів або зараженням веб-сайтів комп'ютерними вірусами.

Також наголошуємо на неприпустимості використання безкоштовних зовнішніх сервісів електронної пошти, які надаються зарубіжними або вітчизняними підприємствами без будь-яких гарантій захисту інформації та конфіденційності, наприклад mail.ru, inbox.ru (Російська Федерація), yahoo.com, gmail.com (США), ukr.net (Україна) та іншими, багато державних архівних установ продовжують цю практику.

Зважаючи на виклики сьогодення, у 2014 році державним архівним установам належить приділити увагу побудові підвалин власних інформаційних систем як складових галузевої системи, завершити побудову локальних мереж та приділити особливу увагу питанням захисту інформації в усіх аспектах – від протидії несанкціонованому використанню, витоку службової інформації – до запобігання незворотним втратам напрацьованих інформаційних ресурсів.

Використання інформації документів

2014 рік у діяльності архівних установ характеризувався збільшенням показників у напрямку здійснення інформаційної політики та проведення іміджевих заходів, активізацією співпраці із громадськістю.

Минулого року архівними установами значно перевиконано всі планові показники з використання інформації документів НАФ.

Майже до 414,5 тис. зросла кількість запитів, що надійшли упродовж року на виконання до архівних установ. Було розглянуто:

- тематичних запитів – понад 50,8 тис. тематичних запитів, з яких 43.2 тис. (85 %) виконано із позитивним результатом;
- за актами цивільного стану – 28,3 тис. запитів, з яких 00.2 тис. (00 %) виконано із позитивним результатом;
- генеалогічних – 3,3 тис. запитів, з яких 00.2 тис. (00 %) виконано із позитивним результатом;
- соціально-правового характеру – 255,6 тис. запитів, з яких 225.9 тис. (88 %) виконано із позитивним результатом.

Найбільше запитів соціально-правового характеру виконано ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДІАЛ, держархівами Волинської, Житомирської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Сумської, Чернівецької та Чернігівської областей.

Серед архівних відділів райдержадміністрацій від 6,3 до 13,9 тис. запитів соціально-правового характеру виконано архівними відділами Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Одеської, Рівненської, Сумської, Тернопільської та Харківської областей; архівними відділами міськрад Вінницької, Дніпропетровської, Запорізької, Сумської та Черкаської областей виконано від 5,6 тис. до 12,4 тис. запитів.

На особистому прийомі керівництвом та працівниками столів довідок архівних установ прийнято понад 167,5 тис. звернень.

Наявність скарг на роботу архівних установ з виконання звернень громадян становить 0,4% від загальної кількості, здебільшого вони стосуються додаткового виявлення відомостей.

Фактів безпідставної відмови в задоволенні законних вимог заявників з боку Укрдержархіву та державних архівів не виявлено.

Традиційно перевиконано планові показники з підготовки виставок документів: загальна кількість виставок – 1 516 (на 27% більше, ніж заплановано), з яких 118 підготовлено центральними державними архівами, 460 – держархівами областей, м. Києва і Севастополя, 751 – архівними відділами райдержадміністрацій, 187 – архівними відділами міськрад. Найактивніше працювали в цьому напрямі ЦДАВО, держархіви Закарпатської, Миколаївської, Тернопільської, Херсонської областей.

Слід наголосити на участі Укрдержархіву та державних архівних установ у виконанні заходів з відзначення знаменних та пам'ятних дат, виставок, присвячених:

- 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка (27 лютого, ЦДАМЛІМ); “На вічному шляху до Тараса (1814–1861)”, до підготовки якої долучилися архівні та музейні установи України, Казахстану, Литви, Польщі та Російської Федерації;
- “Апокаліпсис ХХ століття. Світові війни”, підготовленого за участю ЦДАВО, ЦДІАК, ЦДКФФА (5 вересня, приміщення Меморіального комплексу “Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років”);
- “Незагоєна рана Афганської війни”, присвяченої 25-ій річниці виведення радянських військ з Афганістану (13 лютого, ЦДАГО);
- “Літопис української державності мовою документів. Полтавщина” (21 серпня, приміщення Полтавської облдержадміністрації);
- виставкового проекту “Апокаліпсис ХХ століття. Світові війни”, підготовленого за участю ЦДАВО, ЦДІАК, ЦДКФФА (5 вересня, приміщення Меморіального комплексу “Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років”);

– “Перемога силою духу”, присвяченої 25-ій річниці Народного Руху України (9 вересня, ЦДАГО); “Битва за Україну”, присвяченої 70-річчю визволення України від нацистських загарбників (28 жовтня, ЦДАГО).

Упродовж 2014 року в читальних залах архівних установ зареєстровано майже 23,4 тис. користувачів, у тому числі 748 іноземних користувачів,

Найбільша кількість дослідників працювала в читальних залах ЦДАВО (607), ЦДІАК (1 201), ЦДІАЛ (596), держархівів Волинської (1028), Житомирської (554), Львівської (500), Миколаївської (530), Одеської (719), Сумської (641) та Чернігівської (591) областей.

Користувачам було видано для роботи 413 985 справ (на 10% більше, ніж минулого року).

Основна тематика досліджень, що проводилися користувачами у читальних залах архівних установ упродовж 2014 року: майнові права; історія релігійних конфесій та культових споруд; дослідження родоvodu; історія Другої світової війни та Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років, період фашистської окупації; визвольний рух ХХ століття; жертви репресій ХХ ст., причини, перебіг та наслідки голодомору 1932–1933 в Україні; історія соціально-побутового та культурного життя національних меншин; перейменування вулиць; життя та діяльність історичних постатей, діячів культури, мистецтва, освіти і науки, дослідження з краєзнавства.

Зберігається тенденція до збільшення кількості дослідників, що працюють над генеалогічною тематикою. У 2014 році за генеалогічною тематикою в читальних залах архівних установ працювало 3 339 дослідників.

Міжнародна діяльність

2014 року міжнародна діяльність Укрдержархіву та державних архівів була спрямована на подальшу активізацію двостороннього співробітництва з архівними службами іноземних держав та пошук нових міжнародних контактів; проведення інвентаризації та аналізу на відповідність чинному законодавству наявних міжнародних міжвідомчих договорів, укладених у 1991–1996 роках; встановлення зв’язків з українцями, які проживають за межами України; поповнення Національного архівного фонду документами, що належать до культурної спадщини української нації і перебувають на збереженні в архівосховищах іноземних держав.

Прагнення архівістів України до подальшого зміцнення та поглиблення міжнародного співробітництва в архівній сфері свідчить про розуміння ними важливості прискорення процесу інтеграції до європейської та світової архівної спільноти.

У 2014 році керівництво Державної архівної служби через відсутність фінансування витрат на закордонні відрядження не брало участі у міжнародних форумах, консультаціях, переговорах, конференціях та інших заходах міжнародного характеру.

2014 року Укрдержархівом проведено роботу з підготовки до підписання та розроблено проекти міжнародних договорів міжвідомчого характеру в архівній сфері з державними архівними службами Литовської Республіки, Латвійської Республіки, Республіки Молдова, Турецької Республіки, Фінляндської Республіки, Сербії, Португальської Республіки, Республіки Кіпр, Алжирської Народної Демократичної Республіки.

Підписання міжнародних договорів міжвідомчого характеру з державними архівними службами держав Європейського Союзу сприятиме посиленню євроінтеграційних процесів і подальшому розвитку й зміцненню взаємовигідної співпраці України та держав – членів ЄС в сфері науки та культури.

Підсумком консультацій Укрдержархіву та Генеральної дирекції державних архівів Республіки Польща у 2014 році стало підтвердження Державною архівною службою України домовленостей, досягнутих під час візиту делегації українських архівістів до Варшави у 2013 році, щодо участі у міжнародному проекті з оцифрування метричних книг, у тому числі й українських земель, та розміщення цієї інформації в мережі Інтернет та на офіційних веб-порталах Укрдержархіву та Генеральної дирекції. Зокрема, Укрдержархів та ЦДАЛ готові до співпраці з оцифрування метричних книг так званих “забужанських архівів”.

У 2014 році Державними архівами Волинської, Закарпатської, Київської і Тернопільської областей укладено низку міжнародних угод з архівними, музейними та науковими установами щодо спільного дослідження історії країн та історії національних меншин.

Поглиблення взаємодії із закордонним українством, поповнення Національного архівного фонду документами, що належать до культурної спадщини української нації і перебувають на збереженні в архівосховищах іноземних держав, лишаються пріоритетними напрямками міжнародної діяльності Укрдержархіву. В цьому сенсі слід відзначити роботу ЦДАМЛМ, ЦДНТА, ЦДАЗУ, державних архівів Волинської, Дніпропетровської, Чернівецької області та м. Києва.

Видавнича діяльність

Видавнича діяльність державних архівів, а саме підготовка збірників документів, наукових розвідок, монографій, біографічних та довідкових видань була спрямована на виконання Плану науково-видавничої роботи державних архівних установ на 2014 р., Програми підготовки

архівних довідників на 2014–2016 рр. та Перспективного плану науково-видавничої роботи на 2014–2018 рр.

Слід відзначити науково-видавничу роботу ЦДАГО, ЦДІАК, ЦДІАЛ, ЦДКФФА, держархівів Вінницької, Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Херсонської, Харківської, Хмельницької, Чернігівської областей.

Науково-дослідна та методична робота

Науково-дослідна та методична робота державних архівних установ та установ СФД у сучасних умовах є базою розвитку архівної галузі та системи страхового фонду документації і спрямовується на виконання основних функціональних завдань, забезпечення пріоритетних напрямків діяльності архівних установ та установ страхового фонду документації.

Основні наукові та методичні розробки, над якими працювали УНДІАСД, НДІ мікрографії, державні архівні установи у 2014 році, були спрямовані на нормативне та методичне забезпечення архівної справи та діловодства.

Дослідницька діяльність УНДІАСД у 2014 р. стосувалася питань забезпечення збереженості та державного обліку документів НАФ, удосконалення експертизи цінності архівних документів, розширення бази формування НАФ, удосконалення нормативно-методичного забезпечення діловодства.

У звітний період інститут працював над виконанням 16 тем. Розроблено:

- нову редакцію “Правил пожежної безпеки для державних архівних установ України”;
- Інструкцію з обліку документів у державних архівах України;
- Правила роботи з науково-технічною документацією в архівних установах;
- “Перелік видів статистичної документації, що підлягає прийманню на постійне зберігання” та “Методичні рекомендації з комплектування державних архівних установ, архівних відділів міських рад статистичною документацією”.

У 2014 році державні архіви здійснювали підготовку 82 методичних посібників, 9 з яких було виконано позапланово.

Нормативно-методичною комісією Укрдержархіву розглянуто 19 та схвалено 17 документів.

З метою заохочення наукових досліджень у сфері архівознавства, археографії і документознавства Укрдержархівом проведено конкурс наукових праць імені Василя Веретенникова.

Вісім архівних установ подали матеріали для участі у конкурсі: УНДІАСД, ЦДАМЛМ, ЦДНТА, державні архіви Житомирської, Кіровоградської, Полтавської, Черкаської та Херсонської областей.

Премію імені В. Веретенникова у номінації “Документознавство” присуджено завідувачу відділу документознавства УНДІАСД Кулешову Сергію Георгійовичу за підготовку навчального посібника “Загальне документознавство”; у номінації археографія, архівна евристика – колективу авторів із ЦДНТА за підготовку довідника “Картографічні матеріали у складі проектної документації ЦДНТА України”.

Також відзначено дипломами за кращу науково-інформаційну роботу колектив авторів із ЦДАМЛМ за підготовку видання “Документальна скарбниця Шевченківських лауреатів”.

Наукова та науково-технічна діяльність у сфері страхового фонду документації упродовж 2014 року здійснювалась згідно з Тематичним планом наукових робіт НДІ мікрографії на 2014 рік, який передбачав виконання 20 науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, що спрямовувалися на вирішення першочергових питань у сфері СФД.

У звітному році НДІ мікрографії виконував 19 наукових робіт. Наукова діяльність здійснювалась за такими напрямками:

- Технологічне забезпечення СФД України (2 наукові роботи);
- Розроблення автоматизованої інформаційної системи СФД України (5 наукових робіт);
- Нормативне забезпечення СФД України (10 наукових робіт);

Тематичний план на 2014 рік виконано повністю. Наукові роботи, що завершені, пройшли державну реєстрацію в Українському інституті науково-технічної та економічної інформації.

Результати, отримані під час проведення наукових робіт, впроваджуються згідно з вимогами нормативних документів. Виконано в цілому основні завдання щодо створення страхового фонду документації, інші закріплені завдання і функції Департаменту та установ СФД. Формування страхового фонду документації України здійснюється на плановій основі шляхом розроблення та реалізації галузевих і регіональних програм створення страхового фонду документації.

Проводились заходи щодо розроблення Програм, доповнень та змін до чинних Програм на об’єкти підприємств Державного концерну “Укроборонпром”, на об’єкти морського транспорту, на об’єкти систем життєзабезпечення підприємств вугільної промисловості, на об’єкти підприємств залізничного транспорту, на об’єкти Міністерства молоді та спорту, на об’єкти підприємств Адміністрації Держспецзв’язку, на об’єкти Державної служби України з надзвичайних ситуацій, на об’єкти Міністерства промислової політики, на об’єкти Державної служби геології та надр та на об’єкти науково-дослідних та проектно-конструкторських установ різних галузей.

Відповідно до завдань, передбачених Державною програмою формування страхового фонду документації на продукцію спецпризначення, силами 8 регіональних центрів страхового фонду документації

(далі – РЦ СФД) було заплановано проведення робіт щодо формування СФД на продукцію спецпризначення.

За результатами проведеної роботи показник виконання Державної програми складає 83,33 % від планових показників 2014 року.

Показник реалізації галузевих програм формування СФД за 2014 рік за виробами та об'єктами складає 81,93 %

Упродовж 2014 року РЦ СФД узято участь у розробленні 22 регіональних програм створення СФД місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та супроводі до затвердження сесіями відповідних рад, із яких затверджено 6, розроблені та перебувають на погодженні та затвердженні сесіями відповідних рад – 8.

Із 490 районів та 180 міст обласного значення України діючими програмами створення СФД охоплено 339 районів (69,18 %) та 158 міст обласного значення (87,78 %).

Усього за 2014 рік до страхового фонду закладено документацію на 1511 виріб та об'єкт промисловості, будівництва, споруди систем життєзабезпечення, споруд транспорту і пам'яток містобудування та архітектури тощо.

Згідно з планами виготовлення та передачі на зберігання документів СФД загальний плановий обсяг передачі на зберігання документів СФД у регіональних центрах СФД на 2014 рік становив 1037,45 тис. арк. ф. А4, у тому числі:

із загального фонду – 199,85 тис. арк. ф. А4;

із спеціального – 837,6 тис. арк. ф. А4.

За 2014 рік регіональними центрами СФД фактично виготовлено та передано на зберігання – 924,7 тис. арк. ф. А4:

із загального фонду – 164,7 тис. арк. ф. А4 (виконано на 82 %);

із спеціального – 760,1 тис. арк. ф. А4 (виконано на 91 %).

За РЦ СФД виконання планових показників з передачі на зберігання документів СФД за 2014 рік складає:

Північним – 182,51 тис.арк.ф.А4 (100 %);

Південно-східним – 175,2 тис.арк.ф.А4 (101 %);

Західним – 179,85 тис.арк.ф.А4 (101 %);

Північно-східним – 155,94 тис.арк.ф.А4 (101 %);

Південно-західним – 97,24 тис.арк.ф.А4 (89 %);

Південним – 92,54 тис.арк.ф.А4 (101 %);

Донбаським – 41,47 тис.арк.ф.А4 (28 %).

Якість документів СФД, виготовлених РЦ СФД, відповідає вимогам нормативних документів.

Бюджетною установою “Фонд” виконано виробниче завдання з проведення вхідного контролю носіїв інформації на 2014 рік. За звітний період проведено контроль носіїв інформації обсягом 8983,2 тис. арк. ф. А4 (виконано на 105 %).

За 2014 рік було проведено заходи із забезпечення користувачів документами страхового фонду за 7 заявками на суму 38483 гривень (у тому числі одна заявка на суму 29605 грн. знаходиться у стані виконання). Для забезпечення готовності функціонування державної системи СФД в умовах особливого періоду та надзвичайних ситуацій додатково проведено заходи із перевірки відтворення документів СФД за 5 завданнями Державного департаменту СФД.

Видано 652 акти закладення проектної (робочої) документації до страхового фонду документації України та оформлено 2427 Свідоцтв про реєстрацію потенційно небезпечних об'єктів.

За звітний період до бази даних Державного реєстру потенційно небезпечних об'єктів внесено відомості про 788 об'єктів, оновлені дані про 1696 об'єкти, вилучено з реєстру 239 об'єктів. Станом на 23.12.2014 до бази даних реєстру внесено інформацію про 25100 об'єктів.

Відділом контролю за додержанням законодавства у сфері формування та ведення страхового фонду документації було перевірено дотримання вимог законодавства у сфері страхового фонду документації 39 суб'єктами державної системи СФД. Більшість перевірених суб'єктів розробили та реалізують заходи щодо усунення виявлених недоліків. Перевіреними суб'єктами господарювання укладені відповідні договори та поставлена документація для виготовлення документів СФД, іншими (21 суб'єкт) – надані акти відповідності документів СФД документації.

У зв'язку із запровадженням статтею 31 Закону України “Про Державний бюджет України на 2014 рік” обмежень на проведення перевірок державними інспекціями та іншими контролюючими органами 10 перевірок суб'єктів господарювання відмінено.

Загальний обсяг фінансування з Державного бюджету України Укрдержархіву, центральним державним архівним установам, бюджетним установам системи страхового фонду документації, Держархіву в Автономній Республіці Крим, державним архівам областей, міст Києва і Севастополя в 2014 році становив 147 889,2 тис. грн.

Видатки, передбачені у Державному бюджеті України на 2014 рік Укрдержархіву за програмою 3600000 “Державна архівна служба України” на загальну суму понад 79693,7 млн. грн., спрямовувалися на забезпечення нагальних потреб установ, що належать до сфери управління Укрдержархіву. У 2014 році Укрдержархівом виконувалось 3 бюджетні програми. За рахунок коштів загального та спеціального фондів Державного бюджету забезпечувалось виконання основних напрямів діяльності за кожною бюджетною програмою.

Виділене фінансування не забезпечувало повністю вирішення першочергових проблем життєдіяльності державних архівних установ та спеціальних установ страхового фонду документації. Зокрема, здій-

снення заходів з охорони архівних приміщень та комунальних послуг забезпечено лише на 50 % від загальної потреби.

З метою недопущення кредиторської заборгованості за комунальні послуги та послуги охорони здійснювався перерозподіл бюджетних асигнувань за КЕКВ 2270 “Оплата комунальних послуг та енергоносіїв” між іншими видатками, з урахуванням можливої економії, в межах загального обсягу бюджетних призначень розпорядників бюджетних коштів та збільшувався обсяг коштів, що спрямовувався на оплату охорони та комунальних послуг, за рахунок власних надходжень до спеціального фонду державного бюджету.

На фінансування держархівів областей та м. Києва у Державному бюджеті було передбачено видатки по загальному фонду на суму – 58043,1 тис. грн., фактично спрямовано – 56 338,9 тис. грн. З них видатки на оплату праці становили – 49 216,3 тис. грн., на оплату комунальних послуг – 5 131,1 тис. грн., на інші поточні видатки – 2 041,6 тис. грн. (додаток 9).

Додатковим джерелом фінансування центральних державних архівів та установ страхового фонду документації є кошти, отримані від надання платних послуг.

Від надання платних послуг центральні державні архівні установи та спеціальні установи страхового фонду документації отримали 11 766,6 тис. грн. Найактивніше у цьому напрямку працювали Північний РЦ СФД (1 671,6 тис. грн.), Південно-східний РЦ СФД (1 186,2 тис. грн.), Північно-східний РЦ СФД (1 049,2 тис. грн.).

Від надання платних послуг на спецрахунки держархівів областей та м. Києва надійшло 6 820,5 тис. грн. Найвагоміших результатів досягли держархіви Івано-Франківської області (1043,8 тис. грн.), м. Києва (666,5 тис. грн.), Полтавської області (498,1 тис. грн.). Аналіз обсягів надходження коштів засвідчив, що внаслідок ефективного надання платних послуг держархіви м. Києва, Полтавської, Івано-Франківської областей у середньому майже половину свого бюджетного фінансування у 2014 році поповнили додатково для потреб установи.

Недостатньо проводилася ця робота в держархівах Чернігівської, Черкаської та Запорізької областей.

Робота щодо забезпечення стабільності кадрового складу, залучення і збереження кваліфікованих кадрів, підвищення професіоналізму трудових колективів постійно в центрі уваги керівництва Укрдержархіву та керівників установ галузі. Діяльність Укрдержархіву спрямовувалась на практичну реалізацію завдань, визначених актами і дорученнями Президента України та Кабінету Міністрів України у сфері державної кадрової політики та здійснення контролю за їх виконанням, а також дотримання вимог антикорупційного законодавства.

Укомплектованість кадрами установ галузі становить 96,5%. Статус державних службовців мають 46% працівників галузі. Плинність

кадрів становить 12%. 71% фактичної чисельності працівників мають повну вищу освіту. Найчисельнішою залишається вікова група від 46 до 55 років, що становить 28% загальної кількості працюючих, а це працівники з вже наявним професійним досвідом.

Працівникам створено відповідні умови для їх безперервного навчання, підвищення кваліфікації, професійного розвитку та службової кар'єри. Керівництвом підтримується навчання молодих фахівців в аспірантурі. Науковий ступінь присуджено 81 особі. Вчене звання присвоєно 15 особам. 27 працівників мають почесне звання "заслужений".

З метою популяризації архівної роботи, залучення молоді до роботи в архівних установах створювалися умови для проходження практики студентами вищих навчальних закладів та стажування. Організовувались зустрічі керівництва архіву із випускниками шкіл та студентами вузів.

Шановні колеги!

Минулий рік не був для нас простим, але, як Ви почули з доповіді, у деяких напрямках нам вдалося досягти вагомих результатів. Дозвольте подякувати Вам за виконану роботу. Впевнений, що в наступному році ми також виконаємо ті завдання, які перед нами ставить суспільство і держава.

Труднощів багато, але є й шляхи їх подолання. Тому я закликаю всіх Вас, шановні колеги, об'єднати наші зусилля, підтримувати один одного, спільно вирішувати проблеми, залишатися професіоналами і не втрачати оптимізму!

Підсумки 2014 року і завдання на 2015 рік викладено у звіті та проєкті рішення колегії. Прошу його підтримати.

Р І Ш Е Н Н Я
КОЛЕГІЇ ДЕРЖАВНОЇ АРХІВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

“25” лютого 2015 року

м. Київ

№ 1/1

Про підсумки роботи архівних
установ та спеціальних установ
страхового фонду документації
у 2014 році та завдання на 2015 рік

Державна архівна служба та установи, що належать до сфери її управління, у 2014 році спрямували свою діяльність на безумовне виконання завдань, визначених Президентом України, Кабінетом Міністрів України, Міністерством юстиції та виконали основні показники роботи, заплановані на 2014 рік.

Тривала робота щодо активізації законотворчої діяльності, розробки та вдосконалення чинних нормативно-правових актів з питань архівної справи, діловодства та страхового фонду документації.

Розроблено 3 законопроекти, 1 проект Указу Президента України, 6 проектів постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України та 14 проектів наказів Міністерства юстиції з питань архівної справи, діловодства та страхового фонду документації. З них прийнято 2 постанови Кабінету Міністрів України та 12 наказів Міністерства юстиції.

У Державному бюджеті України на 2014 рік Укрдержархіву та установам, що належать до сфери його управління, на виконання завдань щодо реалізації державної політики у сфері архівної справи, діловодства та страхового фонду документації було виділено 79 693,7 тис. грн.

Архівні установи виконали завдання з комплектування всіх видів документів. На постійне зберігання надійшло 406 946 од. зб., з них 396 227 од. зб. управлінської документації, 3 333 од. зб. документів особового походження, 5 494 од. зб. науково-технічної документації, 1 892 од. зб. кіно-, фото-, фоно-, відеодокументів. Крім того, прийнято 119 488 од. зб. із кадрових питань (особового складу) від ліквідованих підприємств, установ і організацій.

Описано 65% справ постійного зберігання та 82% справ з кадрових питань (особового складу) від загальної кількості документів, що зберігаються в архівних підрозділах підприємств, установ та організацій.

Значна увага приділялася питанням контролю за станом діловодства та організації зберігання документів в архівних підрозділах установ – джерел формування Національного архівного фонду.

Так, державними архівними установами проведено 10401 перевірку роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів.

Архівними установами вжито заходів щодо поліпшення умов надійного зберігання документів Національного архівного фонду (далі – НАФ).

Нові або додаткові приміщення отримали 32 архівних відділи райдержадміністрацій і міських рад, відремонтовано 52 архівних приміщення, збільшено довжину стелажних полиць на 3 тис. пог. м.

Охоронну сигналізацію встановлено у 16 архівних установах, у 13 – пожежну сигналізацію. Автоматичну систему пожежогасіння встановлено в Архівному відділі Іллічівської міської ради Одеської області.

Системи кондиціонування та вентиляції повітря встановлено у 6 архівних відділах райдержадміністрацій і міських рад, відремонтовано у 2 архівних установах.

Відреставровано 239 тис. аркушів, відремонтовано понад 1 млн. аркушів документів з паперовою основою. Перевірено понад 3 млн. од. зб.

Архівними установами перевиконано усі планові показники з використання інформації документів.

Органам державної влади, місцевого самоврядування та іншим зацікавленим установам направлено 946 інформаційних документів. Виконано 50 847 тематичних запитів, 28 274 запити за актами цивільного стану, 1 793 генеалогічних запити.

Розглянуто 255 638 запитів соціально-правового характеру. На 88 % зазначених запитів заявники отримали позитивну відповідь.

Центральними держархівними виконано 2 723 запити соціально-правового характеру, держархівними областей – 48 401, архівними відділами райдержадміністрацій – 115 363, архівними відділами міськрад – 89 151, трудовими архівами – 310854.

Архівними установами підготовлено 1 516 виставок фото- та архівних документів, 352 радіопередачі, 310 телепередач, на сторінках періодичної преси опубліковано 1 355 документальних публікацій.

Читальні зали архівних установ відвідало 23 378 користувачів, у тому числі 748 іноземних дослідників.

На офіційному веб-порталі Укрдержархіву опубліковано 10 on-line виставок (920 документів), на веб-сайтах державних архівів – 212 on-line виставок (близько 6 тис. документів).

Відповідно до моніторингу, проведеного Держкомтелерадіо з метою оцінювання інформаційного наповнення офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади у другому півріччі 2014 року, Укрдержархів посідає п'яте місце серед 51 центрального органу виконавчої влади.

Підготовлено до підписання проекти міжнародних договорів міжвідомчого характеру в архівній сфері з державними архівними службами Литовської Республіки, Латвійської Республіки, Республіки Молдова, Турецької Республіки, Фінляндської Республіки, Сербії, Португальської Республіки, Республіки Кіпр, Алжирської Народної Демократичної Республіки.

Архівними установами завершено розробку 6 науково-дослідних тем та 84 методичних посібників, Державним департаментом СФД прийнято 27 етапів 19 науково-дослідних робіт.

Затверджено 8 галузевих програм та доповнень до галузевих програм формування СФД та 8 регіональних програм створення СФД.

Створено страховий фонд документації на 1511 виробів та об'єктів.

До бази даних Державного реєстру потенційно небезпечних об'єктів внесено відомості про 788 об'єктів, оновлено (актуалізовано) дані про 1696 об'єктів, вилучено з реєстру 253 ПНО.

Перевірено дотримання вимог законодавства у сфері СФД 39 суб'єктами державної системи СФД.

Видано 652 Акти закладення проектної (робочої) документації до страхового фонду документації України та оформлено 2427 Свідоцтв про реєстрацію ПНО.

Плани з передачі на зберігання документів СФД виконано усіма регіональними центрами СФД (далі – РЦ СФД), крім Донбаського РЦ СФД. Виконання планового показника з передачі на зберігання документів СФД складає 89 %.

Показник передачі на зберігання документів СФД із першого пред'явлення складає 99,64 %.

РЦ СФД укладено та продовжено термін дії 966 договорів на виготовлення документів страхового фонду на суму 8 млн. 382 тис. гривень.

Водночас, у роботі архівних установ, наукових установ та спеціальних установ СФД залишається невирішеною низка питань.

В архівних підрозділах підприємств, установ та організацій – джерелах комплектування зберігаються понад встановлені роки майже 2 мільйони 109 тисяч одиниць зберігання.

Найгірші показники в держархівних Харківської (272255 од. зб.) та Київської областей (123802 од. зб.).

Не вирішено низку питань щодо забезпечення умов зберігання НАФ та зміцнення матеріально-технічної бази архівних установ. Призупинено реконструкцію комплексу споруд центральних державних архівних установ України у м. Києві.

Не завершено будівництво приміщень для держархівів Київської, Тернопільської областей, облаштування будівлі “Закарпаткнига”, переданої в оперативне управління Держархіву Закарпатської області.

Не дали результату пошуки шляхів фінансування проекту будівництва спеціалізованої споруди для розміщення Держархіву Харківської області.

Не вдалося вирішити питання щодо виділення додаткових приміщень для ЦДНТА, держархівів Одеської, Чернігівської областей шляхом передачі їм приміщень військових містечок.

Вісім держархівів розміщуються в культових будівлях (ЦДАЛ, ЦДНТА, ЦДАМЛМ, держархіви Вінницької, Львівської, Одеської, Тернопільської, Чернігівської областей).

Повністю вичерпано можливості для приймання документів на зберігання у ЦДАК, ЦДАЛ, ЦДНТА, держархівах Київської, Полтавської, Харківської, Чернівецької областей, у 17 держархівах сховища заповнено на 91–99 %.

Не забезпечено позавідомчою охороною 82 % будівель архівних установ, 44 % будівель не оснащено охоронною сигналізацією. Не оснащено системами пожежогасіння 90 % архівосховищ, а пожежною сигналізацією не забезпечено 45 % архівосховищ.

Викликає занепокоєння стан збереженості документів НАФ, які залишилися в архівосховищах Донецька та Луганська.

Проблемою, яка потребує особливої уваги, залишається недостатнє фінансування архівів на послуги державної охорони.

Не виходили друком путівники фондами держархівів.

Залишається відкритим питання запровадження автоматизованих систем з функцією пошуку та можливості отримання on-line послуг та сервісів для відвідувачів.

Державна програма формування страхового фонду документації на продукцію спеціального призначення (далі – Державна програма) виконана на 83,33 % від планових показників. При цьому Донбаський, Південно-західний та Північний РЦ СФД роботи з виготовлення документів страхового фонду виконані не в повному обсязі.

У зв'язку із тимчасовою окупацією Автономної Республіки Крим не виконувалися роботи із реалізації Державної програми Кримським РЦ СФД, а Донбаським РЦ СФД виконані не в повному обсязі.

Донбаським РЦ СФД не здійснювалась виробнича діяльність у серпні–грудні через проведення в регіоні антитерористичної операції.

Показник реалізації галузевих програм (доповнень до програм) створення СФД з урахуванням Державної програми (49 програм) з початку їх реалізації складає 66,44 %, регіональних (115 програм) – 58,12 %.

Має місце проблема забезпечення РЦ СФД металевими коробками для мікрофільмів СФД.

Оплата робіт за укладеними договорами здійснювалась підприємствами - постачальниками документації незадовільно. Через це у деяких РЦ СФД працівники, які фінансуються за спеціальним фондом, працювали за скороченим робочим графіком.

Доопрацювання звітних матеріалів за темою “Дослідження та вдосконалення методу оцінювання стану державної системи страхового фонду документації” було завершено лише у липні 2014 року.

Загальний показник фактично отриманих за 2014 рік коштів на договірній діяльності у системі СФД складає 60 % від планового обсягу фінансування.

Залишаються питання, відсутність рішення за якими заважає ефективному функціонуванню державної системи СФД, а саме:

- забезпечення надійного зберігання страхового фонду документації України;

- забезпечення здатності державної системи СФД до роботи в особливий період, зокрема вирішення питань забезпечення фінансування щодо введення у дію пункту управління державною системою СФД в особливий період, забезпечення охорони Державного департаменту СФД та спеціальних установ СФД, бронювання їх військовозобов'язаних працівників, визначення місця постійного зберігання документів СФД, створення запасу матеріальних цінностей мобілізаційного резерву.

Враховуючи зазначене та з метою подолання проблем архівної справи, страхового фонду документації та забезпечення подальшого їх розвитку,

колегія вирішує:

1. Визнати діяльність архівних установ, наукових установ та спеціальних установ СФД у 2014 році задовільною.

2. Керівництву Укрдержархіву, керівникам його структурних підрозділів забезпечити:

- реалізацію положень Програми діяльності Кабінету Міністрів України;

- виконання пріоритетних завдань Державної архівної служби України на 2015 рік;

- подання Кабінету Міністрів України проектів законів України “Про внесення змін до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, “Про страховий фонд документації України”;

- проведення моніторингу законодавства та, за необхідності, підготовку проектів нормативно-правових актів, спрямованих на його вдосконалення.

- підготовку та укладення міжнародних договорів міжвідомчого характеру в архівній сфері;

- залучення громадськості до формування та реалізації державної політики у сфері архівної справи, діловодства та СФД;

- надання методичної та практичної допомоги в організації діяльності держархівів Донецької та Луганської областей;

- вжиття заходів щодо модернізації офіційного веб-порталу Укрдержархіву та сайтів архівних установ, приведення їх у відповідність до сучасних технічних вимог;

– внутрішній контроль за законним та ефективним використанням бюджетних коштів Укрдержархівом, центральними державними архівними установами, науковими установами та спеціальними установами СФД;

– вирішення питання щодо фінансування плану заходів, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.12.2014 № 1245-рцт.

2. Керівникам державних архівних установ, наукових установ забезпечити:

– належну підготовку бюджетного запиту на 2016 рік з урахуванням необхідних коштів для вирішення пріоритетних завдань діяльності архівних установ, наукових установ;

– надійність експлуатації архівних будівель і приміщень, систем їх життєзабезпечення, посилення охоронної і пожежної безпеки архівосховищ;

– постійний контроль за наявністю, станом та рухом документів НАФ;

– організацію створення страхового фонду документів НАФ та фонду користування ними;

– приймання на постійне зберігання документів НАФ, що зберігаються в архівних підрозділах підприємств, установ і організацій понад встановлені роки;

– контроль за станом упорядкування архівних документів за встановлені законодавством строки їх зберігання в архівних підрозділах органів виконавчої влади для здійснення поступового переходу на електронний документообіг;

– інформування Укрдержархіву та місцевих органів влади про надзвичайні ситуації та проблеми у забезпеченні збереження документів НАФ;

– якісне планування наукових робіт на 2016 рік та контроль за виконанням наукових робіт у 2015 році;

– продовження роботи у напрямку трансприкордонного співробітництва з ЄС, у т. ч. укладення двосторонніх угод державних архівів з архівними установами країн – сусідів;

– продовження роботи з підготовки довідкових видань за галузевою програмою “Архівні зібрання України”;

– забезпечити участь державних архівів у заходах із вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам’яті Героїв Небесної Сотні, затверджених наказом Укрдержархіву від 23.02.2015 № 36.

3. Керівникам Державного департаменту СФД, спеціальних установ СФД забезпечити:

- належну підготовку бюджетного запиту на 2016 рік з урахуванням необхідних коштів для вирішення пріоритетних завдань діяльності спеціальних установ СФД;
- продовження робіт з виготовлення документів страхового фонду за Державною програмою формування страхового фонду документації на продукцію спеціального призначення у 2015 році;
- визначення об'єкта для постійного зберігання документів страхового фонду;
- розроблення та подання на затвердження проекту Переліку міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, у розробленні програм створення страхового фонду документації (змін, доповнень) яких беруть участь Державний департамент СФД та РЦ СФД у 2015 році;
- проведення заходів з міністерствами, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади щодо здійснення методичного керівництва з питань розроблення у 2015 році галузевих, обласних (регіональних) програм та доповнень до діючих програм створення СФД;
- безумовне виконання планів робіт РЦ СФД на 2015 рік, планів реалізації галузевих та регіональних програм створення СФД, планів виготовлення та передавання на зберігання документів страхового фонду за об'єктами та обсягами документації
- безумовне виконання вимог статті 21 Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”;
- безумовне виконання плану заходів щодо надійного зберігання основного комплекту документів страхового фонду документації;
- технологічний супровід тимчасового зберігання основного комплекту документів страхового фонду документації.

**Голова Державної архівної служби України,
Голова колегії**

Т. І. Баранова

Секретар колегії

І. В. Шеремет